

Nieuwsbrief # 8

Ik had beloofd in september terug te komen met meer nieuws, maar dat is niet gelukt wegens te veel met andere dingen bezig. Zo hebben we de caravan die 15 jaar dienst heeft gedaan als werk- en opslagruimte bij de bijenstand, maar gedeeltelijk in de aarde aan het wegkruipen was, volledig gededemonteerd, gesorteerd en afgevoerd. Ook aan het nieuwe slingerlokaal was nog het een en ander te doen, zoals het installeren van een takel om de rug te sparen bij het tillen van honingemmers en de roerder. Maar nu dus wel even een rustig moment gevonden om aan het toetsenbord te gaan zitten.

Valt het je ook op dat het Engels meer ons taalgebruik binnensluipt? Dan heb ik het niet over de Halloween's en Black-Fridays, maar over het feit dat mijn kinderen in de vorige zin nooit het, volgens hen, archaïsche "toetsenbord" zouden gebruiken maar "keyboard" hebben geschreven.

Status van het project "Varroa-tolerantie"

Zoals ik vorige keer al meldde, ben ik er niet in geslaagd om dit jaar KI-moeren van Kirchhain aan te kopen, vanwege de beslissing van onze Duitse vrienden om enkel nog naar Duitse adressen te leveren.

Ondertussen heb ik daar een oplossing voor gevonden en de koninginnen voor volgend jaar zijn al besteld. Die worden echter pas in augustus 2024 geleverd, dus voor de teelt van volgend jaar ga ik beroep doen op de beste Norderney reinteelt-koningin(nen) van mijn stand. Ik heb al een goed idee uit welke drie ik ga kiezen, maar de uitwintering en de voorjaarsontwikkeling moeten de uiteindelijke keuze bepalen.

Voor mijn systeem is het belangrijk dat de volken vroeg in het voorjaar een stevige start maken, zodat ik tegen april voldoende werksters heb om de voorjaarssoogst binnen te halen. Persoonlijk vind ik die honing veel lekkerder dan onze zomerhoning die nogal eens in de keel durft te bijten, dus dat is ook een extra argument.

Overzicht van het voorbije seizoen

Koninginneteelt

Er werden drie rondes georganiseerd voor in totaal 122 stuks, dochters van dezelfde Kirchhain KI-moer met nummer 51. Dat leverde 94 bevruchte koninginnen op. Van de eerste ronde werden 24 koninginnen naar Norderney gebracht en daarvan waren er 21 bevrucht bij het ophalen. 3 daarvan werden uitgeleverd aan collega's. De resterende 18 werden in productievolk ingevoerd.

Van de standbevruchte koninginnen, dochters van dezelfde teeltmoer, werden er 61 aan collega's geleverd en 9 werden ook succesvol ingevoerd, zodat er zeker voldoende darrenvolken zijn voor volgend jaar. Er zijn ook nog een aantal reinteelt-koninginnen van de voorbije jaren aanwezig, zodat de genetische variabiliteit gewaarborgd blijft.

Zoals de voorbije jaren deden de mini-plus ERK's en de mini-plus eenhoogselkastjes het weer uitstekend. Bij die opstellingen was het slaagpercentage meer dan 90 %, terwijl dat voor de standaard ERK's tussen

de 70 en de 80 % ligt. Er werden dan ook weer enkele miniplus ERK's aangekocht, zodat het totaal nu op 18 gebracht is. Iets wat ik de volgende jaren wil blijven doen, als het budget het toelaat. Op termijn wil ik de standaard ERK's enkel nog voor Norderney gebruiken. En om te hermoeren natuurlijk, hoewel het die reeks is, die het slaagpercentage negatief beïnvloedt.

Oogstresultaat

Zoals steeds werd er tweemaal geslingerd, op 21 mei en op 21 juli, van een 30 tal volken. De gemiddelde opbrengst per volk was 24 kg, wat, gezien het slechte weer in het voorjaar, voor onze omgeving (landbouw) en bedrijfsvoering geen slecht resultaat is.

Inwintering

Het aantal mini-plus volkjes dat werd ingewinterd werd verhoogd naar 12, zodat er in het voorjaar wat meer reserve-koninginnen ter beschikking zijn. 8 daarvan staan op twee rompen en 4 op 3 rompen, om eens te kijken of dat een verschil maakt voor de uitwintering.

Bij de productievolkjes ben ik heel wat kritischer geweest dan de voorbije jaren en heb ik in september nog een aantal volken, waarvan ik vond dat ze ofwel het wintervoer niet snel genoeg opnamen of te weinig bevolkt waren, opgeruimd, zodat er in totaal 36 ingewinterd zijn. Mijn partner en ik hebben dus elk 24 volken, wat net onder de limiet van beroepsimker ligt (volgens het Ministerie van Financiën, althans).

Raammaten

Een onderwerp dat al lang op mijn lever ligt en nu uit de pen (of het toetsenbord) gekropen komt.

Je zal als beginnende imker maar geconfronteerd worden met de verschroeiende keuze voor een raammaat, wetende dat dat iets is waar je normaal de rest van je imker carrière mee zit. Dat hoeft natuurlijk niet zo te zijn, maar veranderen is niet evident en niet zonder kosten.

Ik was in Nieuw-Zeeland en vroeg daar aan een imker met welke raammaat hij werkt en hij keek me aan of het in Auckland donderde (het was in Wellington). Hij was zich vaag bewust dat er nog iets anders bestond dan Langstroth, maar kon zich niet voorstellen dat iemand dat gebruikte. Hoe is het toch gekomen dat in de rest van de wereld die keuze nauwelijks bestaat, en bij ons zo uitgebreid is?

Als we even kijken naar de raammaten die bij ons als ingeburgerd mogen worden beschouwd, dan kom ik aan 7. Meest voorkomend is uiteraard Simplex, een raam dat uit het Verenigd Koninkrijk afkomstig is en ontwikkeld werd voor de WBC-kast. [William Broughton Carr](#) haalde de mosterd in Amerika bij Langstroth en probeerde een goedkope kast te ontwikkelen voor de hobby-imker.

Waarom daar een nieuwe raammaat en niet het Langstroth-raam bij hoorde is evident: als imker kan je enkel de geschiedenis ingaan als je je eigen kast met bijbehorend raam hebt ontwikkeld.

Dat label “goedkoop” trok natuurlijk onze Nederlandse vrienden zeer aan en ook Vlaanderen liet zich inpalmen. Onze Waalse broeders deden niet mee en gingen meer aanleunen bij Frankrijk, waar de oorspronkelijke Langstroth nog steeds de norm is.

Dat brengt ons naadloos bij Langstroth, maar ook daar is het bij ons kommer en kwel. Niet alleen werden de oorspronkelijke afmetingen in duim, min of meer nauwkeurig afgerond tot millimeters, wat voor verschillende varianten zorgt. Tot overmaat van ramp was er de heer Johann Blatt die ook de geschiedenis wou ingaan en de “Breitwabenbeute” ontwikkelde, gebaseerd op de Dadant kast van

[Charles Dadant](#) uit Amerika, maar, je raadt het al, met ramen die afwijken van de oorspronkelijke Dadant-ramen. Nu heb je dus bij ons de Dadant US (de oorspronkelijke Amerikaanse) en de Dadant Blatt, die niet compatibel zijn.

Charles Dadant vond dat de Langstrothkast niet hoog genoeg was en dus het broednest verdeeld zat over twee kamers, wat een vroege ontwikkeling in de weg staat en zijn kast was de eerste die geschikt was voor het “eenbaksimkeren”, waarbij er slechts één broedkamer is en honingzolders naar believen. Terwijl hij zo sympathiek was om zijn raamlengte gelijk te maken aan Langstroth, doen wij het anders. Een Vlaamse firma brengt Langstrothkasten en -ramen op de markt, waar juist het omgekeerde gebeurde: de lengte van Langstroth werd gelijk gemaakt aan Dadant-Blatt, waardoor weer een nieuwe variëteit is ontstaan, die niet compatibel is met de oorspronkelijke Langstroth en Dadant US.

Onze Duitse collega's hebben getracht een standaardraam vast te leggen voor heel Duitsland en kwamen op de proppen met “Duits Normaal Mass (DNM)”. Waarom het raam een centimeter afwijkt in hoogte en lengte van Simplex zal wel altijd een raadsel blijven. Het gerucht doet de ronde dat men het gemiddelde heeft genomen van de toen in omloop zijnde Duitse ramen, waar men vooral met achterbehandeling werkte. Het is wel straf dat ze dan zo dicht in de buurt van Simplex kwamen.

Tenslotte was er nog [Prof.dr. Enoch Detlef Hartwig Zander](#) wiens naam ook nog steeds voortleeft en die een kast ontwikkelde die sterk lijkt op de Langstrothkast, maar, raar maar waar, met afmetingen die lichtjes afwijken van de oorspronkelijke Langstroth kast.

Voor de echte liefhebbers is er nog de Kempische kast, destijds ontwikkeld om de oorspronkelijke zwarte bijen te huisvesten, maar veel te klein voor de hedendaagse Carnica's en Buckfasten, die explosief ontwikkelen. In Imkerpedia vindt je een compleet overzicht van alle mogelijke ramen (of zijn het rampen?) <https://www.imkerpedia.nl/wiki/index.php/Raammaten> en kasten <https://www.imkerpedia.nl/wiki/index.php/Bijenkasten>.

Keuze genoeg dus voor wie in deze chaos nog het licht ziet. We geven als doorwinterde imker aan beginners steeds de raad: kies het raam dat ook door je imkerpeter wordt gebruikt, dan kan hij je helpen als je in de shit zit, maar daardoor handhaven we de toestand natuurlijk. Het was verfrissend te horen

van een paar nieuwelingen dat ze een studie hadden gemaakt en weloverwogen voor Dadant US hadden gekozen. Het heeft mij 35 jaar gekost om tot dat besluit te komen, maar tot mijn verdediging moet ik zeggen dat de tijd niet heeft stilgestaan en de huidige bijen niet meer dezelfde zijn als eind jaren 70, toen ik begon. De Amerikanen zeggen: "You can't keep bees like your grandfather, because grampa's bees are dead". Dat is natuurlijk een waarheid als een koe en aangezien ik ondertussen ook grootvader ben, kan ik me daarachter wegsteken.

Voor volgend voorjaar staat er een artikel over "succesvol overwinteren van bijenvolken" in de steigers, gebaseerd op een voordrachtje dat ik vorig jaar voor de imkers van Hulst heb gegeven. Tot dan!